

กระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและวิธีการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์
ในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม

นางสาวสรานฎภัทร อนมัตราชกิจ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโทศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-192-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗ พ.ย. 2544

I 1892 ๗๐๖๖

**INFORMATION SEEKING PROCESS AND WORK IMPLEMENTATION OF
SOCIAL WORKERS IN HELPING CHILD ABUSE CASES**

MISS SARANPAT ANUMATRAJKIJ

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-192-6

408532682B : MAJOR
KEY WORD:

DEVELOPMENT COMMUNICATION

INFORMATION SEEKING PROCESS/ WORK IMPLEMENTATION/ SOCIAL WORKERS/ CHILD ABUSE

SARANPAT ANUMATRAJKIJ: INFORMATION SEEKING PROCESS AND WORK IMPLEMENTATION OF SOCIAL WORKERS IN HELPING CHILD ABUSE CASES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.PATCHANEE CHEYJUNYA. 129 pp. ISBN 974-332-192-6

This qualitative research aims to examine the information seeking process as well as methodologies by which the social workers use to assist the abused children. The study also explores the opinions of the social workers on these issues. Indepth interviews were conducted with 20 social workers from both governmental and non-governmental organizations in the Bangkok Metropolitan Region as well as 3 specialist in related field and a social welfare's executive. The conclusion of this study are as follows:

1. At the beginning of the information seeking process, the social workers obtain first-hand information from 2 crucial sources, mass media and personal media (relatives, well-wisher, and concerned officials). They then acquire additional information through home visit, community visit and meeting with those involve in the case. These information will be analysed and used in planning to assist the abused children. Personal media is the most important source in the information seeking process.

2. In assisting abused children, the social workers follow the 5 steps including; Facts Finding, Planning of Remedial Measures, Provision of Assistance, Reintegration for Abused Children and Follow Up. Anyhow, the information seeking process will be included in all steps.

3. According to the specialist in related field, the preventive measures should be implemented through information campaigns to raise awareness of the community on the issues of abuses on children, prevention as well as assistance and services available for victims of abusiveness. This would encourage the involvement of the community, thus enable the social workers to work effectively.

4. The social workers want to up date their knowledge and skill on a range of issues relating to the assistance of abused children through participating in workshops, meetings and seminars.

5. Mass media should technically present more information on facts and causes of children right violation as well as information on a range of abuses. The presentation should include the interviews with professional and those working in this field.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พัชนี เสงี่ยมวิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตาให้คำแนะนำและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงสำเร็จลงไม่ได้หากปราศจากความช่วยเหลือจากท่านทั้งหลายเหล่านี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (นายอิระวัชร จันทระประเสริฐ) อัยการตระกูล วินิจฉัยภาค นายแพทย์ชาติ วิฑูรชาติ และพ.ต.ท.เชวงศักดิ์ สิ้นสูงสุด รวมทั้งขอบพระคุณนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลอันเป็นประโยชน์มาเสนอในการศึกษาวิจัยนี้ ขอขอบคุณนางสุทัศน์ - น้าอามก ประสิทธิ์วิเศษ คุณอรุณี พงษ์กำเนิด คุณพรทิพา กรภิญญาภาพ และคุณขวัญรักษ์ เม้งตระกูล ที่เต็มใจช่วยเหลือจัดการในทุกเรื่องขณะที่ผู้วิจัยต้องเผชิญกับเหตุสุดวิสัยต่าง ๆ ระหว่างทำการศึกษา ขอขอบคุณพี่ - เพื่อน และน้อง ๆ อีกหลายต่อหลายคนที่ได้ให้ความห่วงใยและสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้

ขออุทิศส่วนดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แด่คุณพ่อ ผู้เห็นความสำคัญของการศึกษาและสนับสนุนลูก ๆ ในการพัฒนาสติปัญญาอยู่เสมอ และกราบขอบพระคุณคุณแม่เป็นอย่างสูงที่เป็นผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างตลอดจนเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งของผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีสาระประโยชน์อยู่บ้าง ขอให้สาระประโยชน์นั้นมีส่วนบรรเทาความทุกข์ยากเดือดร้อนของเด็กที่ตกอยู่ในภาวะยากลำบากทุกคน

สราณภัทร อนุเมธีราชกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาในการวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตในการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
1.6 ข้อจำกัดในการวิจัย	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร	10
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ	10
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร	13
2.1.3 ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล	14
2.1.4 ทฤษฎีระบบทั่วไป	15
2.2 แนวคิดเรื่องการทารุณกรรมเด็ก	18
2.2.1 ลักษณะการกระทำทารุณกรรมเด็ก	19
2.2.2 สาเหตุการกระทำทารุณกรรมเด็ก	20
2.2.3 ผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรม	21
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กที่ถูกทารุณกรรม	22
2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรองสิทธิเด็ก	22
2.3.2 แนวคิดด้านสวัสดิการเด็ก	24
2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานแบบสหวิชาชีพ	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร	32
2.4.2 งานวิจัยด้านการทารุณกรรมเด็ก	34
3 ระเบียบวิธีวิจัย	37
3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	37
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.3.1 แนวคำถามสำหรับกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์	39
3.3.2 แนวคำถามสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ ในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม..	41
3.3.3 แนวทางการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์ ...	41
3.4 ความเชื่อถือได้ของข้อมูล	42
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4. ผลการวิจัย	44
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	45
4.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ การทารุณกรรมเด็กของนักสังคมสงเคราะห์	47
4.2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป	47
4.2.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการทารุณกรรมเด็ก	50
4.2.2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรายงานถึง เหตุการณ์การทารุณกรรมเด็ก	50
4.2.2.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเนื้อหาด้านวิชาการ ในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กที่ถูกทารุณกรรม	53
4.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการทารุณกรรมเด็กของนักสังคมสงเคราะห์	55
4.3.1 ลักษณะการกระทำทารุณกรรมเด็ก	55
4.3.2 สาเหตุที่เกิดการทารุณกรรมเด็ก	56
4.3.3 ผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรม	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3.4 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองสิทธิเด็ก และกฎหมาย ด้านการช่วยเหลือและคุ้มครองเด็ก	59
4.4 กระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสารของนักสังคมสงเคราะห์ในการช่วยเหลือ เด็กที่ถูกทารุณกรรม	60
4.4.1 การรับทราบข้อมูลเบื้องต้น	61
4.4.2 การแสวงหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	66
4.5 วิธีการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม	71
4.5.1 การแสวงหาข้อเท็จจริง	71
4.5.2 การพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือ	72
4.5.2.1 การพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือโดยการประเมิน ของนักสังคมสงเคราะห์ภายในหน่วยงาน	72
4.5.2.2 การพิจารณาหาแนวทางช่วยเหลือโดยการประเมิน ของทีมสหวิชาชีพ	74
4.5.3 วิธีการให้ความช่วยเหลือ	76
4.5.3.1 การแทรกแซงเพื่อป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	76
4.5.3.2 การบำบัดฟื้นฟู	77
4.5.3.3 การให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ	79
4.5.4 การส่งเด็กคืนสู่สังคม	80
4.5.5 การติดตามผลประเมินผล	81
4.5.6 ข้อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม ระหว่างนักสังคมสงเคราะห์ภาครัฐและเอกชน	83
4.5.7 ประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ ที่พบจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม	85
4.6 ความคิดเห็นต่าง ๆ ของนักสังคมสงเคราะห์ต่อการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือ เด็กที่ถูกทารุณกรรม	88
4.6.1 ความคิดเห็นด้านกฎหมาย	88
4.6.2 ความคิดเห็นด้านการดำเนินงานภายในหน่วยงาน	90
4.6.3 ความคิดเห็นด้านการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน	94
4.6.4 ความคิดเห็นในส่วนของตัวนักสังคมสงเคราะห์	96
4.6.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวเด็กผู้ถูกกระทำและครอบครัว	98

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงถึงจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	45
ตารางที่ 2	แสดงถึงจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม	45
ตารางที่ 3	แสดงถึงจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ประเภทต่าง ๆ	48

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.6.6	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ฟื้นฟูสำหรับเด็กที่ถูกทารุณกรรม	100
4.6.7	ความคิดเห็นต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในกรณีเด็กถูกทารุณกรรม..	101
4.7	ความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม	102
4.7.1	ความคิดเห็นของนักวิชาชีพผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม	102
4.7.2	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม	103
4.7.3	ความคิดเห็นต่อประเด็นการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในเรื่องเด็กถูกทารุณกรรม	105
4.7.4	ข้อคิดเห็นอื่น ๆ	105
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1	สรุปผลการวิจัย	108
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	115
5.3	ข้อเสนอแนะ	120
5.3.1	ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา	120
5.3.2	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป	122
	รายการอ้างอิง	124
	ประวัติผู้วิจัย	129

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงลำดับชั้นขององค์ประกอบในกระบวนการแสวงหาข่าวสาร	16
ภาพที่ 2	แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในกระบวนการแสวงหา ข้อมูลข่าวสาร	17
ภาพที่ 3	แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในกระบวนการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ของนักสังคมสงเคราะห์ ในการช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรม	61
ภาพที่ 4	แสดงความสัมพันธ์ของการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ในขั้นตอนต่าง ๆ ของนักสังคมสงเคราะห์ ในการช่วยเหลือ เด็กที่ถูกทารุณกรรม	72

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย